

Til: Bydelsutvalget
Fra: Høyres gruppe v/Knut Tvedten
Dato: 19. juni 2012

BU Sak 81/12 Endring i bydelsreglementet

Bakgrunn:

Denne saken er fremmet av Høyres gruppe med bakgrunn i et brev fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester (EST) som har gått ut 18.5.2012 angående «Observatørstatus i komiteer og utvalg i henhold til KommuneLOVEN».

Høyres forslag:

Det sendes et brev til Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester, Bystyrets sekretariat og Finanskomiteen som inneholder de momenter og reglementsendringer som er nevnt i det følgende. Det innvilges redaksjonelle fullmakter og bydelsutvalget ber ????? om å ferdigstille brevet.

Utkast til brev

Et brev fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester (EST) gikk ut 18.5.2012 angående «Observatørstatus i komiteer og utvalg i henhold til KommuneLOVEN». Brevet var et svar på følgende spørsmål fra Østsjø Bydel:

Det vises til brev av 27.02.2012. I brevet stilles det spørsmål om en ordning med å oppnevne observatører til komiteer og utvalg er i samsvar med kommunelovens bestemmelser, herunder hvorvidt eventuelle observatører kan gis tale- og forslagsrett og om det kan gis godtgjøring til disse.

EST har gjort en vurdering og konkludert foreløpig med følgende svar (kun utdrag gjengitt her):

Det er klart at observatørene har møte rett. Dette innebærer rett til møteinnkalling og forhåndstilsendt sakliste.

Taleretten er en eksklusiv mulighet til å påvirke beslutningsprosessen med egne verdier og interesser, i direkte dialog med beslutningstakerne. Prinsipielt sett er taleretten en side av den kollegiale myndighetsutøvelse. Så lenge det ikke klart fremgår av bydelsreglementet at observatørene har en generell talerett, bør taleretten begrenses til aksept i enkeltsaker.

Når det gjelder spørsmål om bydelsutvalget har kompetanse til selv å bestemme om observatører kan få forslagsrett så vises det til at heller ikke dette fremgår eksplisitt av bydelsreglementet. Dette innebærer at en observatør i bydelsutvalgets komiteer og utvalg ikke har formell forslagsrett, ei heller stemmerett eller rett til å kreve protokolltilførsel. Det er kun organets medlemmer og møtende varamedlemmer, som møter ved forfall, som har forslags- og stemmerett.

Godtgjøring er altså kun knyttet til om man er oppnevnt/valgt som medlem eller varamedlem til et folkevalgt verv. Observatørstatus gir følgelig ikke rett til godtgjøring. Bydelsutvalgene har ikke anledning til å vedta at observatører skal motta godtgjørelse.

Den uavklarte situasjonen rundt observatørordningen er uheldig, særlig sett hen til at tvilen gir opphav til ulik praksis i bydelene. Byrådsavdelingen vil derfor, for å sikre klar hjemmel og ensartet praksis i bydelene, vurdere å søke dette avklart med bystyret.

Både Ot.prp. nr. 42 1991-1992¹ som forarbeid til loven og «Kommuneloven med kommentarer av Bernt og Overå» har strenge tolkninger av tale og forslagsrett. Sistnevnte har følgende tolkning:

Karakteristisk for et formelt møte er at det bare er forsamlingens medlemmer som har tale-, forslags- og stemmerett. Andre personer kan etter særskilt vedtak få ordet, men da må dette være klart utskilt fra det alminnelige ordskiftet. Det kan enten være supplerende saksopplysninger fra administrasjonens side som det er praktisk å formidle ved andre personer enn administrasjonssjefen eller den som møter på hans eller hennes vegne, eller partsinnlegg som tillates før den egentlige beslutningsprosessen tar til, eller eventuelt ved at det tas pause fra den alminnelige debatt for å gi parter anledning til å komme med opplysninger og synspunkter.

Grünerløkka bydelsutvalg (BU) mener basert på dette at det kan virke lite forenelig med Kommuneloven at Bystyret skal kunne vedta at observatører skal få generell talerett, all den tid dette er tolket begrenset til enkeltsaker. En kan selvfølgelig se for seg at den innvilges talerett for observatørene for hver enkelt sak, men dette virker som en ad hoc løsning som bryter med intensjonen i Kommuneloven.

Så langt BU har klart å bringe dette på rene er ikke begrepet observatør nevnt i verken Kommuneloven eller forarbeidene. At Oslo kommune skal få en spesialordning med observatører som har generell talerett og kanskje forslagsrett virker som enten en forsøksordning fra Kommunaldepartementets side eller en lovendring. Ingen av delene er spesielt realistiske etter vårt syn og tar uansett lang tid få implementert selv gitt positiv respons. I mellomtiden vil det være en uklar situasjon.

EST har sagt de muligens ønsker å avklare denne situasjonen med Bystyret. Dette virker som en god ide. Det er selvfølgelig naturlig at bydelsutvalgene er høringsinstanser i en slik eventuell prosess. Imidlertid mener BU at det helt klart kan være en fordel å komme med innspill allerede nå. Dette for å gi EST noen mulige ideer de kanskje vil følge opp videre.

I Reglement for bydelene, heretter omtalt som reglementet, § 2-3 Arbeidsutvalg første og andre avsnitt står følgende:

Hvert bydelsutvalg skal opprette et arbeidsutvalg, som skal bestå av 5 medlemmer med varamedlemmer.

Arbeidsutvalget velges blant bydelsutvalgets medlemmer og ledes av bydelsutvalgets leder. Arbeidsutvalget skal bestå av både flertalls- og mindretallskonstellasjonen i bydelsutvalget.

En representant fra hver av de partigrupper som ikke blir innvalgt, kan møte som observatør.

Dette med rollen til observatører som tidligere nevnt ikke utdypet noe sted og har medført til ulik praksis i de ulike bydelsutvalgene. En vanlig praksis i endel bydeler har vært å gi partier som ikke er valgt inn i arbeidsutvalget observatørstatus med talerett og noen steder endog forslagsrett. Dette er på kant med det kommuneloven åpner for og kan neppe videreføres.

Imidlertid mener BU at intensjonen er god og foreslår at bydelsutvalgene gis mulighet for å bestemme antall medlemmer i arbeidsutvalget innenfor grenser fastsatt av Bystyret, her foreslått til minst fem. Dette gir det enkelte bydelsutvalg mulighet til å vurdere om hvorvidt de ønsker flere partier representert med tale og forslagsrett enn dagens fem representanter i arbeidsutvalget legger opptil. Det foreslås også at det presiseres mer konkret hva som ligger i observatørbegrepet. Her er det foreslått at observatører gis møterett med krav på møteinnkalling og sakliste. Videre at de kan innvilges talerett i enkeltsaker, men ikke generelt.

BU mener også at Kommunelovens regler om at et medlem av bydelsutvalget kan forlange forholdstallsvalg og muligheten for å stille felleslister gjør den uklare bestemmelsen «Arbeidsutvalget skal bestå av både flertalls- og mindretallskonstellasjonen i bydelsutvalget.» overflødig. Det er ikke definert hva som menes med flertalls- og mindretallskonstellasjonen. F.eks. er det i BU i både denne perioden og forrige periode et politisk flertall og mindretall som ikke er det samme som det konstituerende flertall og mindretall. Ofte kan det også ulike/uklare flertalls- og mindretallskonstellasjoner. Forholdstallsvalg virker som en vel så god ordning for å sørge for at flertalls- og mindretallskonstellasjonen blir representert som forsøk på å presisere den nåværende bestemmelsen. Den foreslås derfor fjernet.

BU foreslår at det gjøres følgende endringer i reglements § 2-3 Arbeidsutvalg første og andre avsnitt:

Hvert bydelsutvalg skal opprette et arbeidsutvalg, som skal bestå av 5 medlemmer med varamedlemmer.

Arbeidsutvalget velges blant bydelsutvalgets medlemmer og ledes av bydelsutvalgets leder. Arbeidsutvalget skal bestå av både flertalls- og mindretallskonstellasjonen i bydelsutvalget. En representant fra hver av de partigrupper som ikke blir innvalgt, kan møte som observatør.

Endres til:

Hvert bydelsutvalg skal opprette et arbeidsutvalg, som skal bestå av minst 5 medlemmer med varamedlemmer.

Arbeidsutvalget velges blant bydelsutvalgets medlemmer og ledes av bydelsutvalgets leder. En representant fra hver av de partigrupper som ikke blir innvalgt, kan møte som observatør med rett til møteinnkalling og forhåndstilsendt sakliste. Arbeidsutvalget kan innvilge observatører talerett i enkeltsaker, men ikke generelt.

ⁱ <http://www.regjeringen.no/Rpub/OTP/19911992/042/PDFS/OTP199119920042000DDDDPDFS.pdf>